

Terveystieteiden kandidaatin ja maisterin tutkinnon valintakoevastausten kriteerit kevät 2015

Eriksson, K., Isola, A., Kyngäs, H., Leino-Kilpi, H., Lindström, U. Å., Paavilainen, E., Pietilä, A-M., Salanterä, S., Vehviläinen-Julkunen, K. & Åstedt-Kurki, P. 2012. **Hoitotiede**. WSOY.

1. Mitkä ovat tieteellisen tiedon kriteerit ja mitä niillä tarkoitetaan? 5p s. 22-27

- 5 kriteeriä; 0,5 p/kohta; 5 selitettä; 0,5 p/kohta

- 1. julkisuus**
- 2. objektiivisuus**
- 3. perusteltavuus**
- 4. eettisyys**
- 5. kommunikoivuus**

Tarkoittavat:

1)JULKISUUS tarkoittaa, että tiedon tulee olla

1a) julkisesti saavutettavissa kirjallisesti kuvallisesti tai sähköisesti. Tärkeintä on, että alan muut tutkijat voivat saavuttaa tiedon, arvioida sitä ja vertailla omia tuloksiaan siihen. Julkisuus on tieteen edistyvyyden edellytys. (0,25 p)

1b) Julkisuuden välineitä ovat väitöskirjat, tutkimusraportit, referee-julkaisut, kongressijulkaisut, tieteellisten seurojen toiminta. (0,25 p)

2) OBJEKTIIVISUUS (1 kohta/ 0,25 p; 2 kohtaa riitti saamaan 0,5 p)

2a) tutkijan roolin puolueettomuutta

2b) omien ennakko-oletusten esille tuomista

2c) tutkimustulosten puolueetonta arviointia

2d) tieteenalan käytäntöjen puolueetonta arviointia

Huom: jos vastattiin, että puolueettomuus, sitä ei hyväksytty

3) PERUSTELEVVUUS (1 kohta/ 0,25 p; 2 kohtaa riitti saamaan 0,5 p)

3a) tutkimustuloksille osoitetaan tieteellisesti pätevät perusteet. Perusteltavuus liittyy tieteenalan käsitykseen totuudesta. Perusteiden kirjoittaminen näkyville tai esille tuominen

3b) lähteiden käyttämistä

3c) kykyä arvioida erityyppisiä lähteitä

3d) ratkaisujen rehellistä esilletuomista

4) EETTISYYS (1 kohta/ 0,25 p; 2 kohtaa riitti saamaan 0,5 p)

4a) tieteellinen tieto on vapaata tieteen ulkopuolisten tahojen (puolueet, kirkko, taloudelliset ryhmät) määräysvallasta. Ulkopuoliset tahot eivät saa määrätä millaisia tuloksia tieteen tulee tuottaa. Tieteellisen tutkimuksen vapautta

4b) tutkijan eettistä herkkyyttä koko tutkimusprosessin ajan (myös tulosten soveltamisessa käytäntöön)

4c) tieteen eettisyyttä

5) KOMMUNIKOIVUUS (1 kohta/ 0,25 p; 2 kohtaa riitti saamaan 0,5 p)

5a) Tuotettu tieto on käsitteellisesti selkeää. Tiedon on mahdollistettava kommunikointi tieteen alan sisällä, tieteiden sekä tieteenalan ja yhteiskunnan välillä. Tutkimustulosten on oltava ymmärrettäviä myös kansainvälisesti. Pääkieli on englanti. Kommunikointi edistää tutkimustulosten käyttöä hoitotyössä. Selkeät käsitteet.

5b) kansainvälinen kieli

5c) tutkimusten tekijöiden ja käyttäjien yhteisymmärrys

2. Mitä tarkoittaa empirismi ja rationalismi tiedonhakustrategioina? 2p s. 10

Empirismi (1 p)

a1) tieto pohjautuu **ihmisen aistihavaintoihin tai/ja kokemuksiin.** (0,5 p)

a2) Empirismin perusta on **induktiivinen** (teoriaa johdetaan yksittäisistä havainnoista) (0,5 p)

Rationalismi (1 p)

b1) tieto perustuu inhimilliseen **järkeen eli käsitteelliseen päättelyyn.** (0,5 p)

b2) Rationalismi perustuu **deduktiivisuuteen** eli totuuksien johtamiseen järjen avulla yleisistä väitteistä. (0,5p)

3. Yhdistä seuraavat neljä käsitettä (1-4) niitä kuvaaviin asioihin (a-g), joista voit valita vain yhden. 1 p. (0,25p/kohta)

1. **tiede** F

2. **suuret teoriat** D

3. **hoitotiede** B

4. **objektivisuus** E

a. pienet teoriat

b. teoreettinen tausta

c. hyödynnettävyys

d. abstraktisuus

e. puolueettomuus

f. totuus

g. subjektiivisuus

4. Vastaa taulukkoon rastittamalla mielestäsi oikea vastaus. (5,0 p.)

Oikeasta vastauksesta saa 0,25 p, väärästä vastauksesta menettää -0,25 p, en tiedä - vastauksesta saa 0 p. (huom: jos tyhjä ruutu: 0 p)

VÄITTÄMÄ	OIKEIN	VÄÄRIN	EN TIEDÄ	Pisteet *
1. Hoitotiede tuottaa tietoa koko väestölle.	x			48
2. Hoitotieteellisen tutkimuksen painopisteet riippuvat muun muassa yhteiskunnallisesta tilanteesta.	x			59
3. Muut tieteet ovat muodostuneet filosofiasta haarautumalla.		x		
4. Teoria määrittelee jonkin ilmiön, sen rakenteen, käsitteet ja niiden välisen paradigman.		x		36
5. Induktiivista teorian kehitystä käytetään silloin, kun halutaan muodostaa teoria aiheesta, josta on paljon tietoa.		x		37
6. Tieteellisen tiedon kriteereistä perustelevuus tarkoittaa muun muassa lähteiden käyttämistä.	x			25
7. Orem on yksi hoitotieteen teorian kehittäjistä.	x			69
8. Kuvaillevassa teoriassa ei osoiteta käsitteiden välisiä suhteita.	x			36–37
9. Intentionaalisen selityksen perustana on ihmisen aikomus tehdä tai saavuttaa jotakin.	x			19
10. Hoitotieteen ainoa tehtävä on tukea yksittäisiä hoitajia ammatissaan.		x		44
11. Mittareiden kehittäminen on osa perustutkimusta.	x			82
12. Empirismin mukaan tieto perustuu inhimilliseen järkeen.		x		10
13. Hoitotieteen ensimmäinen suomalainen väitöskirja tarkastettiin vuonna 1982.		x		61
14. Hoitotieteen perustutkimus on luonteeltaan teoreettis-käytännöllistä.		x		81
15. Hoitotyön interventioiden vaikuttavuuden arviointi on helppoa.		x		98, 100
16. Hoitotiede on tieteenala, koska sillä on oma käsitteistönsä.	x			33
17. Operationalisointi tarkoittaa käsitteiden muuttamista mitattavaan muotoon.	x			37
18. Hoitotyön perusteena voi olla terveys, terveysongelma, terveyden tarve tai sen puute.	x			74
19. Pienten teorioiden soveltaminen hoitotodellisuuteen ei ole mahdollista.		x		45
20. Koeasetelmalla tutkitaan jonkin intervention vaikuttavuutta suhteessa tavanomaiseen.	x			99

* Pisteet-sarake on kokeen tarkastajien merkintöjä varten.

Leino-Kilpi, H. & Välimäki, M. 2014. **Etiikka hoitotyössä**. Luvut 1–2, 4–8, 20. Sanoma Pro Oy.

5. Mitä tarkoitetaan makrotason eettisillä kysymyksillä ja anna esimerkki eettisestä kysymyksestä tällä tasolla? (2,0 p.) määritelmä 1,0 p ja esimerkki 1,0 p

- a) Määritelmä: Makrotasolla tarkastellaan, miten terveysongelmien hoito yhteiskunnassa TAI kansallisella tasolla TAI väestötasolla tulisi järjestää. Myös määritelmä makrotaso tarkoittaa yhteiskunnan etiikkaa TAI terveydenhuollon etiikkaa on hyväksytty. (1,0p)
- b) Esimerkki: Eettisiä kysymyksiä ovat mm.: kysymykset terveyspalvelujärjestelmien arvoista, terveyspoliittisista linjauksista ja yleensä terveydestä osana yhteiskuntaa, pitääkö yhteiskunnan yhteisesti vastata terveydenhuollosta, ketä pitäisi hoitaa ensin, riittävät resurssit yhteiskunnan tasolla (= esimerkki 1,0p)
- Kirja s. 31

6. Määrittele ja kuvaa terveyteen liittyvien voimavarojen luonne (7,0 p.)

- a) voimavara-alueen nimeäminen 0,5 p + b) voimavara-alueen määritelmä 0,5 p
- a1) biologis-fysiologinen TAI fysiologis-biologinen TAI fyysinen:
a2) ihminen tuntee terveysongelman fyysiset oireet, omaa niistä tietoa ja kokee voivansa itse hallita niitä
- b1) kognitiivinen TAI tiedollinen:
b2) ihmisellä on riittävästi tietoa terveysongelmasta, ja hän kykenee arvioimaan tiedon käyttökelpoisuutta sekä hankkimaan uutta tietoa, kyky tehdä terveyteensä liittyviä päätöksiä
- c1) sosiaalis-yhteisöllinen TAI sosiaalinen TAI sosiaaliset suhteet:
c2) ihminen kokee, että hän pysyy terveysongelmankin aikana sosiaalisen yhteisönsä jäsenenä, ja yhteisö on rakenteeltaan tukeva
- d1) toiminnallinen:
d2) ihminen kykenee aktiivisesti toimimaan terveysongelman hallitsemiseksi
- e1) kokemuksellinen TAI psyykkinen TAI psykologinen:
e2) ihminen kykenee hyödyntämään omia aikaisempia terveys- ja hoitokokemuksiaan TAI tunteitaan nykyisen terveysongelman hallinnassa
- f1) ekonominen TAI taloudellinen:
f2) ihminen kykenee selviämään taloudellisesti terveysongelman aiheuttamista kustannuksista
- g1) eettinen:
g2) ihminen kokee, että häntä arvostetaan ainutlaatuisena yksilönä ja että hoidon motiivina on toimia hänen parhaakseen

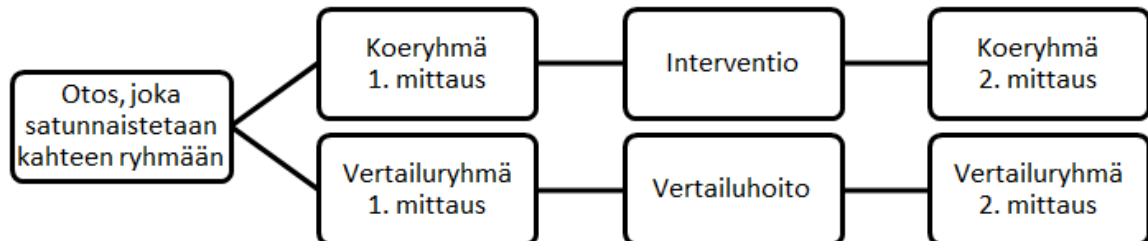
7. Täydennä seuraavat lauseet (3,0 p.) á 0,25p, HUOM kys. 9! max. 0,25p.

1. Eettisen ongelman TAI etiikan TAI hoitotyön etiikan TAI eettinen TAI eettisen toiminnan peruskysymys on, mikä on hyvää tai pahaa, oikein tai väärin tietyllä inhimillisen toiminnan alueella tai tietyssä tilanteessa. (s.61)
2. Utilitaristista hoitokäytäntöä TAI utilitarismia kutsutaan myös yleistä etua korostavaksi hoitokäytännöksi. (s. 124)
3. Priorisointi tarkoittaa etusijalle tai tärkeysjärjestykseen asettamista. (s. 127)
4. Autonomialla TAI itsemääräämisellä TAI itsemääräämisoikeudella TAI kompetenssilla tarkoitetaan yksilön kykyä tehdä valintoja ja päätöksiä sekä kykyä toimia niiden mukaisesti. (s. 137)
5. Tietoinen suostumus TAI tietoisesti annettu suostumus TAI informed consent koostuu kahdesta erillisestä asiasta: tietoisuudesta ja suostumuksesta. (s. 152)
6. Eettiset ohjeet TAI ammattieettiset ohjeet TAI eettiset koodit TAI eettiset normit TAI eettiset ohjeistot ovat säännöstöjä tai periaatteita, joilla ammattikunnan oletetaan ohjaavan jäsenistönsä toimintaa ja osoittavan vastuunsa yhteiskunnalle. (s 165)
7. Terveyttä voidaan pitää tilana, jatkumona ja yksilöllisenä voimavarana. (s. 25)
8. Hoitotyön tietoperustan keskeisiksi elementeiksi on määritelty ihminen, terveys, hoitotyön toiminnot TAI hoitaminen ja hoitotyön ympäristö. (s. 27)
9. Kaikessa hoitotyön ammatillisessa toiminnassa hoitotyöntekijällä on kaksi peruselementtiä: vastuu ihmisestä TAI ihmisvastuu ja vastuu tehtävästä TAI tehtävävastuu (s. 27) **HUOM! Tässä max. 0,25p.**
10. Mesotasolla tarkastellaan etiikkaa terveyspalvelujärjestelmän sisällä. (s. 31)
11. Arvot ovat abstrakteja luomuksia, joita käytetään inhimillisen toiminnan oikeuttamiseen. (s 62)
12. Fyysinen yksityisyys on ihmisen fyysistä ja ruumiillista koskemattomuutta (s. 147)

Artikkeli: Axelin, A., Pölkki, T., Hätönen, H. & Salanterä, S. 2012. Kokeellinen tutkimus ja sen haasteet hoitotieteellisessä tutkimuksessa. *Hoitotiede* 24(4), 302–312. (15,0 p.)

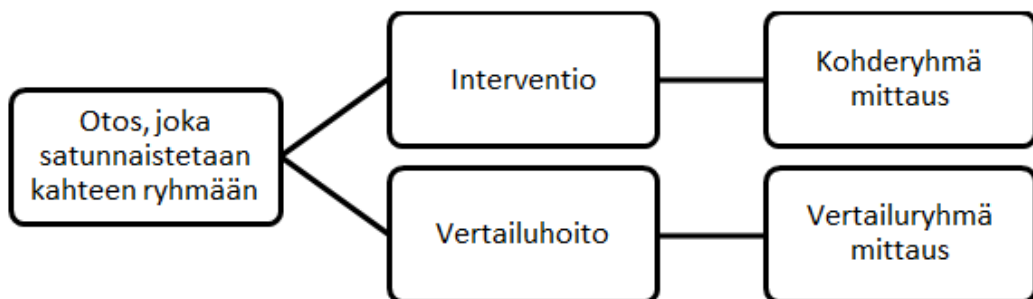
8. Nimeä kokeelliset tutkimusasetelmat. Voit käyttää myös englanninkielisiä termejä. (5,0 p.)

a.

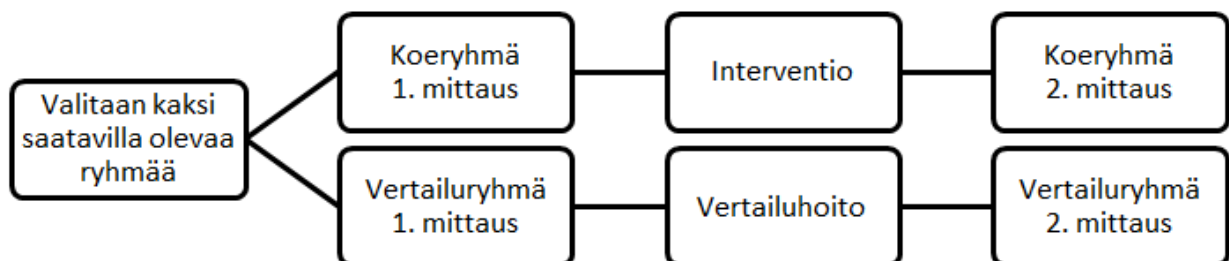
satunnaistettu kontrolloitu koeasetelma / randomized controlled trial / randomized clinical trial

b.

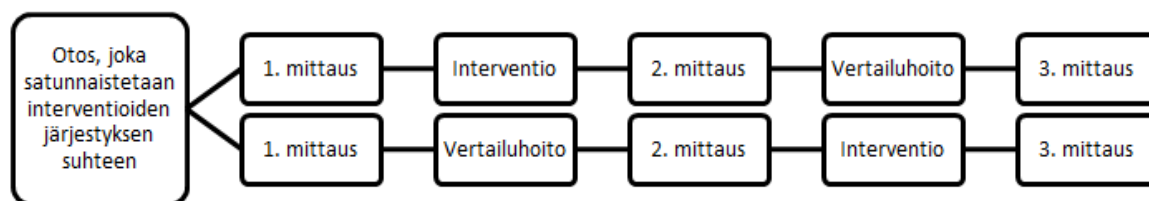
posttest-only design, posttest-only comparison design

c.

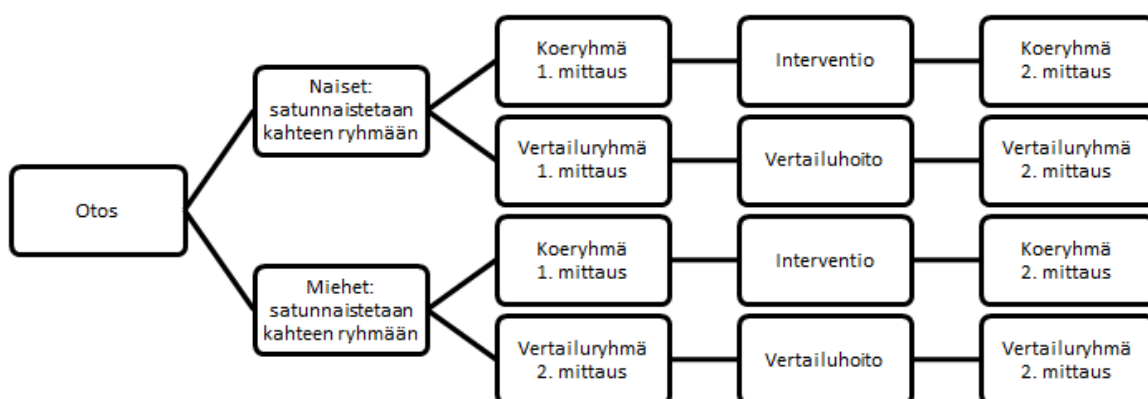
kvasikokeellinen asetelma

d.

crossover design

e.

randomized blocking design

9. Valitse mielestäsi oikea vastaus ympyröimällä se ja perustele vastauksesi viivoitettuun tilaan ja vain viivoille. Oikeasta vastauksesta saa 0,5 p ja oikeasta perustelusta 0,5 p. (5,0p.)

HUOM! Mikäli vastausvaihtoehto on väärin, perusteluistakaan ei saa pisteitä

a. Kokeellisella tutkimusasetelmalla saatu tieto on aina objektiivista ja totta kaikissa konteksteissa.

Oikein / Väärin

Perustelu: Tutkimustiedon, myös kokeellisella asetelmalla saadun tiedon, katsotaan aina olevan suhteellista siihen kontekstiin, jossa se on tuotettu. s.304

b. Hoitotyön ammattilaiset vastaavat suurelta osin kokeellisen tutkimuksen tärkeimmästä vaiheesta.

Oikein / Väärin

Perustelu: Tärkeimmän vaiheen tutkimustulosten käyttöönoton toteutuksesta vastaavat kliinisen hoitotyön parissa työskentelevät hoitajat. s. 305

c. Tutkimushypoteesi muodostetaan aikaisempaan tutkimukseen perustuen.

Oikein / Väärin

Perustelu: Tutkimushypoteesi perustuu kirjallisuuteen. s.305

d. Tutkittavan intervention on hyvä muodostua normaalikäytännöksi heti tutkimuksen alussa.

Oikein / Väärin

Perustelu: Tutkijan on huolehdittava siitä, ettei interventioista tule osaston normaali hoitokäytäntö silloin, kun tutkimus on vielä käynnissä. s.307 / Tutkimustulosten kliinisen merkityksen tulkinnan jälkeen vaikuttavaksi osoittautunut interventio tulisi ottaa käyttöön kliinisessä hoitotyössä. s.305

e. Kokeelliseen asetelmaan voi liittää myös laadullisen tutkimuksen elementtejä.

Oikein / Väärin

Perustelu: Kattavamman kokonaiskuvan saamiseksi kokeelliseen tutkimukseen liitetään yhä useammin myös laadullisia elementtejä. s. 310 / Laadullisen tutkimusosion liittämistä kokeelliseen asetelmaan suositellaan s. 304 / Laadullisen tutkimusosion avulla on mahdollista syventää tietoa tutkitusta interventiosta ja kehittää sen vaikuttavia komponentteja. s. 304

10. Kuvaa kokeellisen tutkimuksen keskeisimmät hyödyt ja haasteet. Kirjoita vastauksesi viivoitettuun tilaan ja vain viivoille. (5,0 p.)

hyödyt:

a) tuottaa tietoa / interventioita

- ☐ näyttöön perustuvan hoitotyön toteuttamiseksi /
- ☐ terveydenhuollon kehittämiseksi /
- ☐ hoitotyön kehittämiseksi /
- ☐ tehokkaan, korkealaatuisen, turvallisen hoidon toteuttamiseksi

mistä tahansa yllä olevasta vaihtoehdosta 1 p; huom. jos kirjoitti pelkästään ”tuottaa tietoa vaikuttavuudesta / syy-seuraussuhteista” ilman, että mainitsi mihin tarkoitukseen tuottaa tietoa, sai pisteitä vain 0,5 p

b) hoitotieteen / hoitotyön tieteen tietoperustan kehittäminen tai vahvistaa ja monipuolistaa hoitotieteen / hoitotyön tieteen tietopohjaa
jommastakummasta yllä olevasta vaihtoehdosta 1 p

Vastaukset sivuilla: 302–303, 310

haasteet:

c1) kliinisen hoitotodellisuuden monimuotoiset ympäristöt 0,5 p

c2) kontrollointi hankalaa / tulokset eivät saa selittyä esimerkiksi hoidossa tai hoitoympäristössä tapahtuneilla muutoksilla 0,5 p

d1) kokeellisen tutkimuksen tekeminen on aikaa, systemaattista suunnittelua ja resursseja vaativa prosessi 0,5 p

d2) hoitotieteessä tarve vahvistaa tämän alueen (kokeellisen tutkimuksen) menetelmällistä osaamista / edellyttää ymmärrystä kokeellisen tutkimuksen prosessista, menetelmistä sekä tulosten soveltuvuudesta hoitotyöhön 0,5 p

e1) vaikuttavien interventioiden jalkauttaminen käytännön hoitotyöhön / miten tutkimustulokset esitellään, sisäistetään ja sulautetaan osaksi henkilökunnan ja organisaation toimintaa 0,5 p

e2) ihmisarvon loukkaamattomuuden periaatteen kunnioittaminen / muut artikkelissa kuvatut tutkimuksen eettisyyteen liittyvät tekijät 0,5 p

Vastaukset sivuilla: 302–303, 305, 308–310